PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 152 (251) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, środa 31 października 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A Z. S. R. R.

Izwiestja 28.X donoszą w depeszy z Warszawy (Bratina), że w „Przeglądzie Wieczornym" ukazała się wiadomość o odroczeniu procesu Woyciechowskiego do stycznia 1929 roku. W komentarzach do tej depeszy pismo oświadcza, iż ukazanie się tej wiadomości w piśmie, zbliżonem do pewnych polskich czynników rządowych, świadczy, iż proces Woyciechowskiego odbędze się w pół roku po dokonanej zbrodni. Ten termin byłby zrozumiany, o ileby czas ten wykorzystano dla dopełnienia śledztwa i wykrycia wszystkich wspólników Woyciechowskiego. Lecz przed sądem stanie jeden Woyciechowski, zaś wszyscy inni aresztowani w tej sprawie białogwardyści zostali zwolnieni od odpowiedzialności. Władze polskie, które nie chciały lub nie mogły wykryć inspiratorów i wspólników Woyciechowskiego, nadały przez to samo tej sprawie, traktując ją jako czyn indywidualny, bardzo ciasne ramy. W tych okolicznościach powolne tempo śledztwa jest bardziej niż dziwne. O ile wziąć pod uwagę, iż część prasy polskiej prowadzi oszczerczą kampanję, zarzucając Sowietom udział w zamachu przeciwko Lizarewowi, stwarza się wrażenie, iż proces Woyciechowskiego odroczono do chwili, która będzie najbardziej odpowiednia dla powzięcia łagodnego wyroku.

Raboczaja Moskwa 25.X, omawiając podróż gen. Le Rond'a, twierdzi, że pod protektoratem Francji odbywa się otwarte przygotowanie wojny przeciwko ZSRR. Polska wraz z Rumunją odegrać mają w tej wojnie rolę awangardy. Niebezpieczeństwo nie jest jeszcze aktualne, lecz trzeba się z niem liczyć. Odpowiedzią ZSRR na przygotowania wrogów do napadu powinny być rewolucyine przygotowania do obrony.

Prawda 27.X podaje, że biuro wykonawcze międzynarodówki związków zawodowych przekazało 10 tysięcy rubli robotnikom łódzkim.

POLSKA A NIEMCY.

Prawda 28.X, omawiając przerwę w rokowaniach handlowych Polski z Niemcami, przypomina przebieg tych rokowań i twierdzi, iż powodem ich niepowodzenia zawsze były żądania Polski w sprawie eksportu polskiego węgla i rogacizny. Polska chce eksportować do Niemiec 500 tysięcy ton węgla miesięcznie, t. j. tyle, ile eksportowała przed 1925 rokiem. Niemcy zaś zgadzają się na import zaledwie 100 tysięcy ton. Eksport rogacizny polskiej do Niemiec posiada dla Polski jeszcze większe znaczenie, lecz eksportowi temu sprzeciwiają się agrarjusze niemieccy, którzy obawiają się konkurencji ze strony Polski. Polska gotowa jest poczynić pewne ustępstwa w zakresie importu wytworów niemieckiego przemysłu, lecz przemysłowcy niemieccy twierdzą, że są to ustępstwa zbyt małe. Obroty handlowe Polski z Niemcami posiadają tak wielkie znaczenie dla obydwóch stron, iż z handlowego punktu widzenia zarówno Polsce jak i Niemcom zależy na zawarciu traktatu, lecz traktaty handlowe torują zwykle drogę porozumieniom politycznym. Normalne stosunki polityczne Polski z Niemcami są zaś niemożliwe, ponieważ „militaryści polscy" nie wyrzekli się planów zagarnięcia Prus wschodnich, Niemcy zaś nie mogą pogodzić się z sytuacją, która odcięła Prusy wschodnie od reszty Niemiec i oddała licznych Niemców pod panowanie Polski. Rząd niemiecki nie ukrywa swego dążenia do rewizji granic polsko - niemieckich i nie uznaje granic tych za stałe. Niepowodzenie rokowań handlowych Polski z Niemcami jest nowym dowodem nieuregulowania stosunków politycznych pomiędzy temi państwami.

NIEMCY A Z. S. R. R.

Izwiestja 28.X, w komentarzach do wiadomości o przystąpieniu japońskich wierzycieli Rosji do międzynarodowej organizacji tych wierzycieli w Londynie, omawiają udział Niemiec w tej organizacji, występując przeciwko twierdzeniom prasy niemiec-

kiej, iż udział ten stanowi prywatną sprawę niemieckich banków. Zdaniem sow. pisma, jest to wyraźne wystąpienie przeciwsowieckie i należy się spodziewać, iż opinja publiczna Niemiec zorjentuje się szybko w sytuacji i zrozumie, jak beznadziejne są wszystkie projekty międzynarodowej organizacji wierzycieli.

POROZUMIENIE FRANC.-ANGIELSKIE A ZSRR.

Prawda 28.X ogłasza jako przedruk z pisma *Krasnaja Zwiezda 27.X* nowe „rewelacje" o angielsko - francuskiem porozumieniu w zakresie, dotyczącym obrony interesów Anglji i Francji w kolonjach obydwu mocarstw. Pismo twierdzi, że konieczność współpracy w kolonjach odczuwana była przez Anglję i Francję oddawna, lecz dopiero w 1927 roku poczyniono w tym kierunku konkretne kroki. W maju 1927 roku odbyła się w Londynie konferencja gubernatorów dominjów angielskich. Rząd francuski zaprosił uczestników tej konferencji do Paryża, gdzie nastąpiła wymiana mów pomiędzy Poincare a brytyjskim ministrem kolonji Emery. W wyniku tego spotkania powzięto decyzję o utworzeniu francusko - angielskiego komitetu współpracy kolonjalnej. Pozatem nastąpiła organizacja współpracy przemysłu angielskiego z przemysłem francuskim w kolonjach, częste spotkania kierowników brytyjskiej polityki kolonjalnej z kierownikami francuskiej polityki oraz ustalenie ścisłego kontaktu pomiędzy francuskimi a angielskimi urzędnikami kolonjalnymi. Z inicjatywy Anglji tworzone są w kolonjach francuskich i angielskich ośrodki walki z ruchem narodowo - wyzwoleńczym narodów kolonjalnych. Ośrodki te utrzymują ścisły kontakt i prowadzą stałą wymianę informacyj. Są to metody administracyjne, za których pomocą t. zw. państwa kulturalne dążą do stabilizacji ucisku narodów kolonjalnych. W komentarzach do tych „rewelacyj" „Prawda" oświadcza, iż porozumienie angielsko-francuskie nie mogło się obejść bez porozumienia w zakresie polityki kolonjalnej. Anglja i Francja to dwa największe mocarstwa kolonjalne. Zwalczając ruchy wyzwoleńcze podwładnych narodów, zmuszone są one do stałego kontaktu. Pismo, które ogłosiło rewelacje, ma rację, twierdząc, iż nie chodzi tu o przypadkowe porozumienie, lecz o stałą współpracę i zasadnicze formalne porozumienie dwuch największych mocarstw kolonjalnych. Celem tego porozumienia jest przedewszystkiem walka z ruchem rewolucyjnym. Dla tego celu utworzony ma być specjalny angielsko - francuski korpus ekspedycyjny.

TURCJA A ZSRR.

Izwiestja 28.X. w obsz. art. z okazji 5-tej rocznicy istnienia republiki tureckiej, oświadczają, iż życie tej republiki oparte jest na zdrowych podstawach, które prowadzą ją na drogę postępu. Narody związku sowieckiego szczerze podzielają radość narodu tureckiego i życzą mu dalszych sukcesów w obronie swej niepodległości i pokojowego rozwoju.

STOSUNEK EMIGRACJI DO ZSRR.

Wozroždenje 26.X omawia treść wywiadu dziennikarzy duńskich z pretendentem do tronu rosyjskiego w. ks. Cyrylem Włodzimierzowiczem, który skreślił w tym wywiadzie program syndykalizmu monarchistycznego. Pismo stwierdza, że program ten znaleźć może licznych zwolenników pod wpływem tendencji do zachowania pewnych cech sowieckiego ustroju w przyszłej Rosji, jak również pod wpływem polityki i przykładu włoskiego faszyzmu. Zdaniem pisma, syndykalizm monarchistyczny nie jest jednak odpowiednią formą ustroju państwowego dla Rosji, w której zróżniczkowanie społeczne ludności jest zbyt mało wyraźne. Zarówno syndykalistyczny jak i eurazyjski prądy nie mogą pretendować na odzwierciadlenie stosunku emigracji do Z. S. R. R. Zasługą zwolenników w. ks. Cyryla jest jednak to, iż zwrócili oni uwagę na zagadnienie przyszłego ustroju Rosji, nie oglądając się na żadne dawne wzory.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

Prasa sowiecka omawia szeroko zagadnienie „prawicowego niebezpieczeństwa w partji". *Prawda 26.X* podkreśla, że wszystkie uchwały organizacyj partyjnych potępiają jednomyślnie opozycję prawicową. Niebezpieczeństwo prawicowe w partji powinno być bezwzględnie zwalczane, lecz walka ta nie powinna krępować t. zw. „samokrytyki". *Ten sam dziennik* ogłasza liczne uchwały organizacyj partyjnych w Moskwie i na prowincji, zwrócone przeciwko opozycji prawicowej oraz donosi o dymisji redaktora pisma „Raboczaja Moskwa" Antoszkina, który prowadził pismo w kierunku, przychylnym dla prawicowej opozycji. *Izwiestja 26.X* donosza, że organizacja partyjna współpracowników tego pisma wypowiedziała się przeciwko opozycji prawicowej i potępiła jedynego współpracownika pisma, który usiłował bronić na zebraniu partyjnem zwolenników opozycji prawicowej. *Izwiestja 24.X* donoszą o potępieniu opozycji prawicowej przez centralne komitety komunistycznych partji Białorusi i Gruzji. *Prawda 27.X* donosi o potępieniu opozycji prawicowej przez biuro polityczne KPBU.

Prawda 23.X ogłasza uchwały dzielnicowych organizacyj partyjnych w Moskwie w sprawie opozycji prawicowej. Z uchwał tych wynika, iż Ugłanow i Frumkin sympatyzują z tą opozycją i bronili swych poglądów na zgromadzeniach dzielnicowych. Frumkin oświadczył, że w czerwcu zwracał się do biura politycznego partji, wskazując na konieczność stworzenia warunków dla nieograniczonego rozwoju indywidualnej gospodarki rolnej. Zgromadzenia dzielnicowe potępiły poglądy zwolenników prawicowego odchylenia i dokonali licznych zmian personalnych w składzie dzielnicowych komitetów partyjnych. Usunięto kilku sekretarzy tych komitetów.

Komsomolskaja Prawda 20.X ogłasza przemówienie Kosiariowa na zgromadzeniu sekretarzy organizacyj związku młodzieży komunistycznej w Moskwie. Mówca stwierdził istnienie prawicowego odchylenia w organizacjach Z. M. K., uznając, że powodem

tego zjawiska jest zbyt małe wyrobienie i oświecenie polityczne niektórych członków związku. Podniesienie poziomu tego wyrobienia jest najlepszym środkiem walki z niebezpieczeństwem prawicowem w związku.

Rul 25.X donosi, że organizacja partyjna w Charkowie po wysłuchaniu referatów Czubara i Szlichtera o sytuacji w partji powziąć miała uchwałę, w której zawarta jest zwrócona do C. K. partji prośba o złagodzenie losu „trockistów". Uchwała to spowodować miała wielkie niezadowolenie w C. K. partji.

Siegodnia 25.X donosi, że 25 wybitnych członków partji zwróciło się do biura politycznego partji z prośbą o przeniesienie miejsca pobytu Trockiego z Alma-Ata do Kazania. Prośbę tą załatwiło biuro polityczne partji odmownie. Petentom zagrożono zastosowaniem represji.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

Izwiestja 27.X donoszą, że centralna komisja mniejszości narodowych C. K. W. sowietów USRR w Charkowie uchwaliła dążyć do polepszenia sytuacji narodowej ludności rosyjskiej w okręgach Kupiańskim, Starobielskim i Iziumskim. W okręgach tych utworzone będą rosyjskie sowiety wiejskie i rosyjskie rejony narodowe. Język rosyjski będzie w obrębie tych rejonów językiem urzędowym narówni z językiem ukraińskim.

Izwiestja 24.X podaja, że obwodowy komitet partji w Woroneżu uchwalił przeprowadzenie ukrainizacji okręgów Rossoszańskiego, Ostrogożskiego i Białgorodzkiego. Okręgi te należą do administracyjnego obwodu centralnego Czarnoziemia.

Izwiestja 28.X donoszą, że centralna komisja dla łacinizacji alfabetu w Uzbekistanie wydała 330 tysięcy elementarzy dla nauczania tej pisowni.

SPRAWY GOSPODARCZE.

Ekonomiczeskaja Żiźń 23.X donosi, że pewien brak nafty, który daje się odczuwać w Moskwie, spowodowany jest przez organizacyjne braki spółdzielni sowieckich w stolicy.

Prawda 27.X omawia aprowizację ośrodków przemysłowych i nawołuje do reorganizacji instytucyj rozdzielczych, które nie wykazują dostatecznej energji w wykonywaniu swych obowiązków.

Prawda 27.X donosi, że niekorzystne warunki atmosferyczne i brak towarów przemysłowych w okręgach rolniczych spowodowały zwolnienie się tempa magazynowania zboża po 20.X r. b.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

Dni 28.X w art. (Kiereńskiego) p n. „Anglja, Polska a separatyści" oświadczają, iż redakcja pisma otrzymała z dobrego źródła zapewnienie, iż w polityce Anglji w stosunku do Rosji zaszedł zasadniczy zwrot, wskutek którego rząd brytyjski miał uznać, iż wszelki podział lub okrojenie terytorjalne Rosji jest niepożądane i szkodliwe z punktu widzenia Anglji. W notatce „Anglja i plany Piłsudskiego" pismo twierdzi, iż „rząd angielski powziął decyzję, która posiada olbrzymie znaczenie dla Rosji". Decyzja ta polegać ma na odrzuceniu prób niektórych zwolenników, zmierzających do poparcia akcji Piłsudskiego na korzyść podziału Rosji. Decyzja rządu angielskiego zapaść miała „po gruntownym zbadaniu zagadnienia przez fachowców z Foreign Office".

Rul 25.X donosi, że w USRR ukraińskie prądy narodowe zwalczane sa nadal przez władze. Metropolita ukraińskiej cerkwi autokefalicznej Lipkowski zrezygnował pod wpływem władz sowieckich ze swego stanowiska. Znany uczony ukraiński Jefremow zmuszony był w tajemnicy opuścić granice ZSRR.

Ruś 25.X donosi, że władze tureckie wydaliły ze Stambułu przewodniczącego rosyjskiej organizacji emigracyjnej Kłoczkę. Wydalenie to miało nastąpić pod wpływem żądania konsulatu sowieckiego.

Za Swobodu 26.X donosi, że rząd Chin południowych w Nankinie zrzekł się usług sowieckich doradców wojskowych, którzy powrócić mają do ZSRR.

Siegodnia 23.X ogłasza pogłoskę o odwołaniu ambasadora ZSRR Dowgalewskiego z Paryża i o zastąpieniu go przez Stomniakowa.

Wozrożdenje 23.X donosi o odznaczeniu w. ks. Cyryla Włodzimierzowicza duńskim orderem Słonia.

Wozrożdenje 23.X ogłasza zaprzeczenie wiadomości o utworzeniu demokratycznego zjednoczenia emigracji rosyjskiej w wyniku obrad reprezentantów demokratycznego odłamu emigracji w Białogrodzie. Obrady te w rzeczywistości traktowały kwestję wysyłania demokratycznej literatury przeciwsowieckiej do ZSRR.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Zwiezda 11.X. Zachodnia Białoruś pod groźbą głodu.

Wieczerniaja Moskwa 12.X. Jak się buduje armja polska.

Sierp 14.X. 100.000 tkaczy strajkuje w Polsce. — Śpiew niewolników folwarcznych w Polsce burżuazyjnej. — Przegląd polskich gazet ściennych. — Znęcanie się nad rodzinami komunistów w Polsce. — 14.X. Wzbierająca fala (o sytuacji strajkowej w Polsce). — Zanosi się w Polsce na strajk powszechny. — 10-lecie zajęcia Wilna. — W Polsce bieda aż piszczy. — Włókniarze łódzcy do robotników kijowskich. — Dbajmy o rozpowszechnienie „Sierpa".

Izwiestja 18.X. Wódz Jaworowski i jego socjalistyczni towarzysze broni.

Siegodnia Wieczerom 17.X. Wrażenia kowieńskie.

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z. o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40

Drukowane na prawach rękopisu.